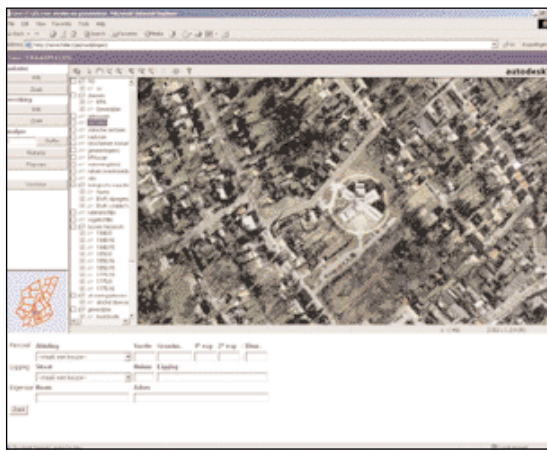

Waarom implementeren gemeentes GIS-oplossingen? Heldere, eenvormige informatie en

Door: Johan Perremans

GIS legt een koppeling tussen grafische bestanden zoals kaarten, plannen en gegevens in een of meerdere databanken. Dankzij deze koppeling ontstaan digitale bestanden die nauwkeurige informatie bijhouden over lokaties, gebruik en toestand van grond enzovoort. GIS is voor gemeentes een belangrijk hulpmiddel om het beleid beter te ondersteunen en de dienstverlening te verbeteren.

Luchtfoto gemeentehuis.

Veel gemeentebesturen in Nederland en België werken inmiddels ambitieuze GIS-projecten uit. Deze projecten kunnen enerzijds klantgericht zijn en hebben dan tot doel om de dienstverlening aan de burgers en de medewerkers van de gemeente te verbeteren. Soms ook zijn ze gericht op een meer fundamenteel aspect van het GIS-beheer: de creatie van nieuwe, correcte en meer gedetailleerde kaarten van het grondgebied. Deze twee soorten toepassingen werken elkaar in de hand.

Vroege projecten

De vroegste GIS-toepassingen waren puur gericht op de specialist. Deze kreeg beschikking over complete gespecialiseerde software, gebaseerd op een CAD-omgeving. Een bekend voorbeeld daarvan is AutoCAD MAP, het huidige Autodesk Map. Deze oplossingen waren vooral gericht op de omgeving van de GIS-specialist. Ze worden nu standaard geleverd met veel specifieke functionaliteit en kunnen met diverse bestandsformaten en databanken overweg.

Met het toegenomen gebruiksgemak kwam ook de vraag om de beschikbare informatie open te stellen ter ondersteuning van de eigen medewerkers en de burgers. Al snel gingen producenten van GIS-software en hun partners specifieke webserver aanbieden. De eerste projecten om GIS-bestanden open te stellen aan niet-gespecialiseerde gebruikers bleken steevast een succes. Steeds weer benadrukten deze projecten het enorme gebruiksgemak, de vlakke leercurve van de web-interface en de snelle, efficiënte dienstverlening.

Zo ontstond een wisselwerking: het succes van de vroege projecten leidde tot meer vraag naar kwalitatieve informatie, wat op zijn beurt dan weer de investering in uitbreiding en nieuwe systemen aanspoorde. Tegelijk stimuleerden overheden de creatie van online-loketten en de dienstverlening aan de burger.

GIS is inmiddels volwassen geworden. Maar nog steeds zijn de twee boven aangehaalde aspecten de voornaamste drijfveren van GIS-projecten.

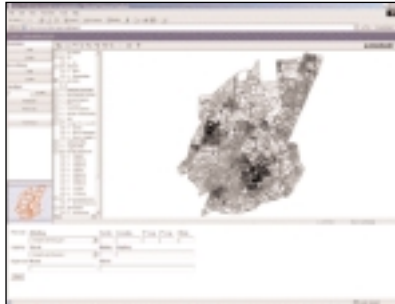
Intern/ extern

Bij het gemeentebestuur van de Vlaamse gemeente Schilde, ten noorden van Antwerpen, loopt momenteel een GIS-project dat het verhaal perfect illustreert. De dienst Ruimtelijke Ordening ontwikkelt een intranet-/extranet-omgeving voor de eigen medewerkers, de hulpdiensten en uiteindelijk ook voor de burgers. Schilde had al enige ervaring met GIS, zo konden geïnteresseerden al enkele jaren via een beperkt elektronisch loket op het gemeentehuis kaartinfo raadplegen. Om de ontwikkeling te versnellen van een omgeving die rijk is aan relevante en correcte informatie, stapte Schilde onlangs over op het Autodesk-platform. Autodesk MapGuide voor de distributie van kaartgegevens via het internet en Autodesk Map, dat wordt ingezet voor het beheren en onderhouden van het digitale kaartmateriaal. Schilde nam deze beslissing na de gasramp in het Waalse Ghislengien. Uit een voorlopig onderzoek is gebleken dat de slechte informatie over de locatie van de hogedrukleiding één van de redenen was voor de escalatie van de ramp. Schilde heeft de Autodesk-software onlangs geïnstalleerd en brengt nu de verschillende fases in productie. Patrick Smets is binnen Ruimtelijke Ordening verantwoordelijk voor het project: "Op dit ogenblik zijn zes medewerkers in opleiding om Autodesk Map in de vingers te krijgen. Op de diensten Milieu en Ruimtelijke Ordening maken al vijftien mensen gebruik van de informatie op de web-server."

Milieukaarten.

betere dienstverlening in Schilde

Percelenkaart.

Platform

Wat zijn volgens Smets de grootste voordelen van GIS op standaardplatformen? “Het systeem maakt het werk van de eigen medewerkers eenvoudiger, zorgt voor bestanden in standaardformaten waardoor de uitwisseling van informatie eenvoudiger wordt en fouten helpt vermijden. Zo sluit een eenduidig bestandsformaat vergissingen over adressen en huisnummers uit.”

Waarom kiest Schilde voor het Autodesk-platform? “Autodesk heeft met het Map-platform nu eenmaal een standaard. Dat is niet onbelangrijk, het bespaart veel kopzorgen bij de uitwisseling van bestanden. Wij werken met Autodesk-partner GeoIT, die specifieke functies inbouwt en koppelingen voorziet naar de meest courante administratieve systemen en databanken. Daarnaast is Autodesk MapGuide een stabiele applicatie die het complexe systeem op een doorzichtige en gebruiksvriendelijke manier op het internet presenteert,” aldus Smets.

Vraag van burger

In een eerste fase moeten de gemeentelijke hulpdiensten, met name brandweer en politie, toegang krijgen tot een GIS-intranet. Hierop kunnen ze gedetailleerde kaarten van de gemeente raadplegen, gecombineerd met informatie die relevant is voor interventies, zoals gegevens over ondergrondse leidingen, opslagplaatsen, enzovoort.

In een tweede fase moeten bewoners toegang krijgen tot het extranet.

Interessant hierbij is dat de vraag naar een dergelijk systeem grotendeels van de burgers zelf komt. Smets legt uit: “Schilde kent een vrij groot verloop van inwoners. Onze gemeente trekt veel werknemers en managers aan van multinationals uit de omgeving van Antwerpen. Deze wonen hier voor enkele maanden of jaren en verhuizen dan weer naar een nieuwe opdracht en locatie. De vraag naar relevante informatie over grondbestemming, bouwvoorschriften, nutsleidingen en dergelijke is dan ook enorm.” Verder speelt het feit dat burgers tegenwoordig informatie steeds meer online willen raadplegen, omdat ze dat gewend zijn van commerciële diensten. Smets haalt het voorbeeld aan van studenten die een taak rond ruimtelijke ordening moeten maken. Het spreekt voor zich dat deze generatie, die gewend is haar informatie in de eerste plaats op het Internet te zoeken, ook in dit geval digitale informatie wil bekijken. Dat is nu eenmaal sneller en eenvoudiger.

Geen GIS-achtergrond

Patrick Smets heeft geen GIS-achtergrond, maar is, zoals vaak gebeurt, vanuit zijn dagelijkse praktijk GIS-beheerder geworden. Hij heeft GIS in Schilde zien evolueren van de eenvoudige viewer om ingescande kaarten te bekijken tot het complexe systeem dat nu voorbereid wordt. “Eerst was er alleen de eenvoudige kaartinfo. Toen hebben we dat systeem gekoppeld aan het administratieve systeem van de gemeente, zodat GIS een feit was. Al snel bleek echter dat de kaarten niet echt gedetailleerd waren.

Biologische waarderingskaart.

Gewestplan.

Daarom hebben we betere kaarten laten ontwikkelen op basis van luchtfoto's en metingen. Zo werken we nu aan de basiskaart voor onze gemeente.”

“De kwaliteit van de beschikbare kaarten was, zeker in het begin, nogal inconsistent, maar die wordt beter naarmate meer organisaties zich bekommeren om nauwkeurige en gedetailleerde kaarten. Zo levert het Nationaal Geografisch Instituut nu erg goede digitale bestanden en natuurlijk draagt het ondersteunend centrum GIS-Vlaanderen van de Vlaamse overheid in belangrijke mate bij aan de basiskaart voor Vlaanderen.”

Schilde is een pionier voor Vlaanderen, waar wel meer gemeentes hun eerste stappen in GIS zetten, maar de meeste nog niet meteen zulke ambitieuze projecten realiseren. Het is duidelijk dat naarmate meer en meer gemeentes succes oogsten, anderen zullen volgen. Dit kan uiteraard alleen maar de kwaliteit van dienstverlening ten goede komen en het bestuur efficiënter maken. Op die manier worden de overheidsadministraties moderne, klantgerichte dienstencentra.

Johan Perremans is freelance schrijver van ICT-artikelen. Meer informatie over de besproken onderwerpen is te vinden op: www.autodesk.nl/gis en www.geoit.be.